

рівних прав і безпеки для професійних учасників і клієнтів біржі; створення інформаційної системи біржового ринку і здійснення контролю за обов'язковим розкриттям відповідної інформації учасниками ринку. Для регулювання вітчизняного біржового ринку та координації діяльності його учасників в Україні створена і функціонує система органів влади та державного управління, серед яких варто виокремити такі: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України інші державні органи.

Саморегулювання біржової діяльності спрямоване на подальший розвиток біржового ринку, а тому позитивними його рисами, що характеризують цей інститут біржового права, є: розробка правил поведінки самими професійними учасниками конкретного біржового ринку, що реально відображає його 'особливості; економія державних коштів шляхом скорочення апарату управління біржовим ринком; встановлення громадського контролю; оскільки учасники біржового ринку, як правило, більше зацікавлені в нормальному регулюванні, ніж державні чиновники; запровадження етичних норм поведінки професійних учасників біржового ринку за допомогою громадського контролю.

З метою покращення функціонування біржового товарного ринку та його регулювання доцільно розробити та затвердити державну концепцію (програму) розвитку біржового товарного ринку. Це могло б 'забезпечити використання важелів державного регулювання для створення умов вільної конкуренції, сприяння організації прозорого ринку в Україні та інших питань немонопольного характеру. Доцільно також розробити та впровадити Державний стандарт на документацію, яка обслуговує укладання угод купівлі-продажу на товарних біржах.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЮЧОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Ферліовський Олександр В'ячеславович, доцент кафедри господарсько- правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Серед численних економічних проблем, які постали перед Україною у період переходу її від командно-адміністративної до ринкової форми ведення господарства, чільне місце посідає створення ефективної системи оподаткування юридичних і фізичних осіб. У цьому зацікавлена як держава, податкові органи, так і платники податків. Тому особливої актуальності набувають дослідження теоретичних, методологічних і прагматичних підвалин податкової політики та формування податкової системи в державі.

На жаль, поки що діюча система оподаткування є не зовсім досконалою і не повністю відповідає вимогам часу. Сьогодні ще існують неузгодженості та протиріччя окремих норм податкових законів, їх нестабільність, бесистемне надання пільг та перекручування суті окремих видів податків.

Податкова система в кожній країні є основою економічної системи. Вона, з одного боку, забезпечує фінансову базу держави, а з іншого - виступає головним важелем реалізації державної економічної політики. В умовах формування ринкової економіки виконання доходної частини Державного бюджету України є одним із актуальних завдань, успішне вирішення якого створює сприятливі умови для суспільного розвитку.

Діюча система оподаткування сьогодні не задовольняє ні державу, ні платників податків. Цілий ряд прорахунків та перекосів, які були допущені при її створенні, призвели до того, що податки не виконують повноцінно ні фінансової, ні стимулюючої функцій. Сфера матеріального виробництва практично задушена податками, що веде до скорочення оподатковуваних оборотів, а значить, і до зменшення бюджетних надходжень. У результаті функціонуюча податкова система замість стимулювання виробництва спричиняє його скорочення, а замість поповнення доходної частини бюджету - призводить до його зuboжіння. Суть проблеми полягає в тому, що при

створенні цієї системи не було повною мірою враховано теоретичні принципи оподаткування, виведені на підставі багатовікового досвіду. Тому треба проаналізувати відповідність функціонуючої в Україні системи оподаткування існуючим теоретичним принципам.

У процесі реформування системи оподаткування в Україні важливою проблемою є не лише рівень податкового тягаря, а й оптимальне поєднання прямих і непрямих податків. Слід зазначити, що в останні роки у вітчизняній системі оподаткування спостерігається тенденція до збільшення частки прямих податків, що відповідає практиці розвинутих країн. Непрямі податки хоч і зручніші для фіскальних органів з позиції їх стягнення, однак їх сплата лягає тягарем на плечі кінцевого споживача. Тому переваження справедливих прямих податків дасть змогу уникнути таких негативних наслідків, як зuboжіння більшості населення, подальший спад і занепад вітчизняного виробництва, нездатного конкурувати з дешевою продукцією іноземних фірм, тощо.

У процесі реформування системи оподаткування в Україні необхідно докорінно змінити ставлення до місцевих податків і зборів, суттєво підняти їх значення у формуванні дохідної частини місцевих бюджетів. Найсуттєвішими вадами місцевого оподаткування, на нашу думку, є незначна фіскальна роль податків і зборів та відсутність прав у органів місцевого самоврядування запроваджувати на своїй території власні податки і збори. Річ у тім, що на місцях завжди є свої особливі об'єкти оподаткування, які можуть відчутно наповнити місцеві бюджети, а отже, дати змогу спрямовувати додаткові кошти на розв'язання економічних і соціальних проблем регіонів.

Як свідчить практика, неможливо побудувати ефективну податкову систему, не сформувавши платника податку як елемент податкової системи, як суспільний інститут. Для цього потрібно проводити всебічну організаційну і просвітницьку роботу з платниками податків, урегулювати і вдосконалювати інформаційні потоки між платниками податків та органами контролю за їх сплатою, а також враховувати соціально-культурні й психологічні особливості громадян країни, усталені традиції при прийнятті рішень у галузі оподаткування.

Сплата податків має носити обов'язковий характер. Система штрафів і санкцій, громадська думка у країні мають бути сформовані таким чином, щоб несплата або несвоєчасна сплата податків були менш вигідні платникові, ніж вчасне і чесне виконання зобов'язань перед бюджетом.

В умовах економічної нестабільності, існування різного роду механізмів, приховування прибутків та ухилення від сплати податків удосконалення системи оподаткування в Україні та підвищення її ефективності повинно йти шляхом пошуку найбільш надійних та стабільних джерел сплати податків. Поряд з цим, виходячи з вимог податкової реформи, одним з пріоритетних її напрямів має стати реальне полегшення податкового тиску на економіку за допомогою розширення переліку об'єктів оподаткування.

Аналіз діючої податкової системи України свідчить про необхідність її реформування. На нашу думку, в основі податкової системи повинні бути прямі податки, тобто податки, де об'єктом оподаткування є доходи фізичних осіб, прибуток юридичних осіб, земля, майно та капітал. При оподаткуванні доходів фізичних осіб та прибутку юридичних осіб повинна використовуватись диференціація ставок податків в залежності від виду діяльності та розміру отриманого доходу.

Податкова реформа в Україні повинна бути спрямована на усунення основної проблеми - зняття податкового тягаря. Першим кроком повинно бути реформування системи непрямих податків разом із зменшенням обов'язкових нарахувань на фонд оплати праці.

Необхідність зменшення нарахувань на фонд оплати праці та реформування системи соціального забезпечення не викликає жодного сумніву. По-перше, ці нарахування є найбільшими порівняно з іншими країнами, вони виступають важливим фактором зростання цін, зниження конкурентоспроможності українських товарів. По-друге, система соціального забезпечення - джерелом функціонування якої є обтяжливі нарахування для підприємств.

Слід зазначити, що основною метою реформування системи оподаткування є сприяння стабілізації матеріального виробництва, підвищення його ефективності, на цій основі задоволення державних та соціальних потреб. Система оподаткування повинна забезпечити оптимізацію структури розподілу і перерозподілу національного доходу. Реформуванню підлягають правові норми, що визначають форми, механізми регулювання, встановлення величини та порядку справляння податків, зборів, інших обов'язкових платежів до бюджету, внесків до державних цільових фондів, необхідних державі для виконання їх функцій.

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Тарасенко Олег Сергійович, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

Одним із головних завдань оперативних підрозділів є попередження злочинів, в т.ч.в сфері економіки. Дане твердження впливає з низки нормативно-правових актів, які регламентують діяльність оперативних підрозділів, зокрема відповідно до закону України «Про міліцію» працівник міліції має право проводити аудіо-відео-, фотофіксацію як допоміжний засіб попередження протиправних дій[1], закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» - вживати необхідних оперативно-розшукових заходів щодо попередження злочинів [2]; відомчого наказу [3], -завданнями підрозділів Державної служби боротьби з економічною злочинністю є вивчення, аналіз та оцінка оперативної обстановки з попередження злочинів у сфері економіки, а також вжиття оперативно-розшукових заходів з попередження злочинів у сфері економіки; відомчого наказу [4],обов'язками підрозділів ДСБЕЗ є проведення регулярного аналізу розвитку криміногенних процесів, з метою вжиття заходів упереджувального характеру до їх нейтралізації тощо.

Втім, після проведення детального аналізу зазначених вище нормативних актів, нами встановлено певні законодавчі не доопрацювані питань, пов'язаних, з порядком регулювання діяльності оперативних підрозділів щодо попередження злочинів у сфері економіки.

В першу чергу доцільно відзначити закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»[2], який фактично передбачає здійснення протидії кримінальним правопорушенням, в т.ч. їх попередження, а саме, як нами зазначалося вище, вживати необхідних оперативно-розшукових заходів щодо попередженнязлочинів (ст. 7). Також ст. 10 закріплено, що матеріали оперативно-розшукової діяльності використовуються: для попередження злочинів.Поряд з цим, на нашу думку, не зрозуміло чому даний закон не містить вичерпного переліку оперативно-розшукових заходів, які можна проводити під час попередження злочинів. Зазначений перелік також відсутній і у відомчому наказі [3], який безпосередньо регламентує діяльність підрозділів ДСБЕЗ.

Що ж стосується спеціальної настанови з попередження злочинів [3], то вона містить лише поверхневі обов'язки підрозділів ДСБЕЗ щодо попередження злочинів.

Виходячи з наведеного з метою ефективної діяльності оперативних підрозділів та правоохоронних органів загалом, на законодавчому рівні доцільно закріпити наступні положення:

- в законі України «Про оперативно-розшукову діяльність», а також відповідних відомчих наказах передбачити вичерпний перелік оперативно-розшукових заходів, які можна проводити з метою попередження злочинів;
- в законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» доповнити ст. 9-2 підставою закриття оперативно-розшукової справи - попередження тяжкого або особливо тяжкого злочину;
- в наказі МВС України «Про організацію діяльності підрозділів державної служби боротьби з економічною злочинністю Міністерства внутрішніх справ України» визначити права підрозділів ДСБЕЗ щодо попередження злочинів;